Anti-pestprotocol

Stichting openbare basisschool Mesch

Instemming MR:	26-11-2024
Vaststelling:	27-11-2024

Inhoudsopgave

1. Onze visie, doelen en uitgangspunt Blz. 2

2. Pesten of plagen Blz. 3
   a. Pesten op school, hoe ga je er mee om Blz. 3
   b. Het probleem dat pesten heet Blz. 3
   c. Hoe gaan we er op de OBS Mesch mee om, algemeen Blz. 3

3. De preventieve kant; voorkoming van pesten in de klas/groep Blz. 3

4. De curatieve kant; de directe aanpak bij concrete pestincidenten Blz. 5
   a. Signaleren Blz. 5
   b. Stelling nemen/ingrijpen Blz. 7
   c. Hulp bieden/begeleiden Blz. 9

5. Informatie aan de ouders/verzorgers over het anti-pestprotocol Blz. 12

Bijlage Blz. 13
Regels en te ondernemen stappen

Onze visie, doelen en uitgangspunt

Voorliggend anti-pestprotocol is een onderdeel van het veiligheidsplan.
Het anti-pestprotocol richt zich op alle vormen van pesten, die binnen of in de directe omgeving van de school kunnen voor komen, zowel op psychisch gebied als op fysiek gebied.

De regels die op school gelden en de eventueel, met betrekking tot pestgedrag, te doorlopen stappen met consequenties, worden aan de start van het schooljaar en na de kerstvakantie, verder indien nodig, door de leerkracht met de kinderen besproken. De genoemde regels, consequenties en stappen zijn ook zichtbaar in alle groepslokalen.
Waar in het protocol sprake is van registratie, wordt daarmee registratie in het dossier van het kind, bedoeld.
Doel is een leer- en leefklimaat te hebben waarin zowel kinderen als leerkrachten zich veilig voelen en zich positief verbonden voelen met de school. Een positieve sociale binding met de school is een belangrijke voorwaarde voor een zo optimaal mogelijk leef- en leerklimaat.
Doel is tevens alle vormen van pesten binnen of in de directe omgeving van de school te voorkomen en daar waar zich incidenten voor doen adequate maatregelen te treffen om verdere escalatie te voorkomen.
Doel is ten slotte ook minimaal te voldoen aan de wettelijke verplichtingen.
Uitgangspunt is dat alle kinderen zich in hun basisschoolperiode veilig horen te voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen, stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.
Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken.
Bij het niet voldoen aan de regels en afspraken gelden er consequenties.
Ook de mogelijke consequenties zijn in dit document opgenomen als bijlage.

Pesten of plagen?

Ieder moet het verschil weten tussen plagen en pesten.
De begrippen plagen en pesten worden regelmatig door elkaar gebruikt. Toch bestaat er een duidelijk verschil.
Plagen gebeurt incidenteel. De een zegt iets, de ander zegt iets terug. Het gebeurt op basis van gelijkheid en respect voor elkaar. Niemand delft het onderspit. Plagen mag. Sterker nog: plagen móet. Het is goed voor de sociaal-emotionele ontwikkeling, stimuleert het relativeringsvermogen.
Bij pesten ligt dat anders. Dan is er sprake van machtsongelijkheid en wordt de pester winnaar en het getreiterde kind verliezer. Pesten is het afreageren van agressie of eigen onvermogen op een mindere in de groep, het zondebok-effect.

Pesten op school, hoe ga je er mee om?

Het pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons.
Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan pakken.
Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden.

Voorwaarden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna ouders genoemd)
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld. Dit zal o.a. in de lessen rond sociaal emotionele

ontwikkeling
gebeuren.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak en daar naar handelen.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, dan is de inschakeling van een contactpersoon nodig.
De contactpersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en de bestuurder adviseren.
Voor de naam van de contactpersoon: zie de site van de school.

Het probleem dat pesten heet
De leeftijd waarop het pesten "het meest plaats vindt" ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook eerder en later wordt er gepest. Een pestproject alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

Hoe gaan we daar op de OBS Mesch mee om, dit in algemene zin
In het kader van de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen stellen wij onderwerpen als veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in de groep en aanpak van ruzies aan de orde.

De preventieve kant; voorkoming van pesten in de klas/groep
Voorafgaand aan het moment dat kinderen, na aanmelding, definitief als leerling worden ingeschreven, wordt het anti-pestprotocol met de ouders besproken, er wordt gewezen op de aanwezigheid ervan en er wordt concreet gevraagd het anti-pestprotocol te onderschrijven, dit middels ondertekening van het inschrijfformulier. Op het inschrijfformulier wordt dus vermeld, dat met de inschrijving van het kind ook het vigerende anti-pestprotocol onderschreven wordt.
Ouders, waarvan de kinderen de school al bezoeken op het moment dat het anti-pestprotocol wordt vastgesteld, worden in gelegenheid gesteld binnen een bepaalde termijn per mail te reageren als ze het anti-pestprotocol niet onderschrijven. Is dit het geval, dan nodigt de directeur de betreffende ouders uit voor een gesprek, waarin de vraag 'waarom ouders het protocol niet onderschrijven' centraal staat. Van dit gesprek wordt door de directeur een verslag gemaakt, dat wordt bewaard in het archief.
School zal in alle gevallen die zich voor doen handelen naar het vastgesteld beleid.
Ouders zijn hiermee op de hoogte van het bestaan van het anti-pestprotocol, kunnen het protocol lezen op de website en pestgedrag kan daarmee gemakkelijker ter sprake worden gebracht als hun kind op enig moment met pestgedrag te maken heeft, hetzij als pester, als gepeste, als meeloper of als persoon van de 'zwijgende groep".

Doelstelling: het scheppen van een klimaat en omstandigheden waarin pesten zo weinig mogelijk voorkomt en te allen tijden bespreekbaar is.
De basis daarvoor is een goed pedagogisch klimaat. In een goed pedagogisch klimaat is de voorbeeldfunctie van de leerkracht bepalend. Er zal minder gepest worden in een klimaat:
- waarin duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar,
- waar aanvaarding van verschillen (groot, klein, dik, dun, langzaam, snel, slim etc.) wordt aangemoedigd,
- waar gedragsverwachtingen en eventuele consequenties duidelijk en helder zijn,
- waar ruzies worden uitgesproken,
- en waar leerkrachten duidelijk stelling nemen tegen pestgedrag.

We maken hierbij gebruik van een vijftal middelen:
1. lessen rond sociaal-emotionele ontwikkeling,
2. groepsregels,
3. regels en afspraken en consequenties bij het niet voldoen aan de regels en afspraken,
4. het bespreekbaar maken en bespreekbaar houden van pesten,
5. sfeer verhogende maatregelen.

Hulpmiddel is (1) het leerstofaanbod rond sociaal-emotionele ontwikkeling, maar ook het opstellen van (2) groepsregels en (3) verwachtingen rond gedrag.
Om duidelijkheid te geven over de omgang met elkaar is het opstellen van groepsregels belangrijk. Het is daarom dat er in elke groep in het begin van het schooljaar samen met de kinderen groepsregels worden opgesteld. Hierbij gaan we uit van het positieve, bijvoorbeeld: samen spelen of iedereen mee laten doen, in plaats van 'geen ruzie maken'. 'Van elkaar afblijven of lopen in school' in plaats van, 'niet slaan en niet rennen'.
De afspraken worden door kinderen en leerkracht bekrachtigd op papier en op een zichtbare plek in de klas opgehangen. Kinderen mogen elkaar aanspreken op het zich houden aan. Indien nodig schiet de leerkracht hierbij te hulp. Op dit punt kan er nooit sprake van 'klikken' zijn, wanneer het gaat om het erbij halen van de leerkracht.
Er worden/zijn niet alleen voor in de groep regels en gedragsverwachtingen opgesteld die met de kinderen regelmatig besproken worden, maar ook voor de verwerkingsruimte, voor de gang, voor de speelplaats en voor de fietsenstalling.
Daarnaast geldt als voorwaarde/plicht om (4) pesten bespreekbaar te maken en te houden.
Een keer per jaar een anti-pestproject is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter, het onderwerp regelmatig aan de orde laten komen zodat het ook preventief kan werken. Dit kan bijvoorbeeld in de kring of een groepsgesprek; je kunt onder meer de volgende onderwerpen onder de aandacht brengen:
- veiligheid,
- omgaan met elkaar,
- rollen in een groep,
- aanpak van ruzies etc.

Andere mogelijkheden zijn bijvoorbeeld:
-spreekbeurten,
-rollenspelen of
- (suggesties uit) het leerstofaanbod voor soc. vaardigheden gebruiken.

Het is raadzaam om als uitgangspunt geen pestsituatie in de klas te nemen!

Gaandeweg zullen kinderen hun ruzies hierdoor beter kunnen bespreken: ze spreken elkaar aan op de regel waar hij/zij zich niet aan gehouden heeft en kunnen daarna afspraken maken voor de volgende keer en het "goedmaken". (bijv. van elkaar afblijven)
Als een kind een voorval komt melden, wordt er gesproken met de betrokken leerlingen om vast te stellen wat er precies gebeurd is, eventueel daarbij ondersteund door observatie of een gesprekje en het kind aan te spreken op wat je ziet. Klikkers zijn kwetsbaar.

Ter ondersteuning heeft de leerkracht de beschikking over (5) sfeer verhogende maatregelen.
Deze hebben als hoofddoel dat kinderen elkaar beter leren kennen, waardoor zij elkaar makkelijker accepteren zoals ze zijn. Dit voorkomt pesten.
Maatregelen die je bijvoorbeeld kan nemen zijn: een gezellige omgeving, samen leuke dingen doen, kringgesprekken, spreekbeurten, groepsopdrachten, klassententoonstelling, rollenspelen, sportdagen, uitstapjes, energizers.

Voordat je onderstaande regels afspreekt moet duidelijk zijn voor de kinderen wat pesten eigenlijk is. Een voorbeeld uit de praktijk: “De kinderen kwamen met dingen als: elkaars ideeën stelen en doorvertellen van geheimen. Daar had ik zelf niet meteen aan gedacht. Of deze reactie van een kind: ik pest haar niet, ze mag alleen niet met ons meedoen!”

Regels afspreken is een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden.
Stappen:

1. Eerst zelf de kinderen onderling laten proberen het probleem op te lossen
   (*Stop zeggen als er* iets gebeurt wat je niet wil.)
2. Leerkracht om hulp vragen
3. Leerkracht en leerling(en) hebben samen een verhelderingsgesprek: proberen tot een oplossing te komen en afspraken maken.
4. Stelling nemen.

   Bij herhaaldelijke ruzie/pesten neemt leerkracht duidelijk stelling en volgt een bestraffend gesprek en sancties. Straf kun je samen met de kinderen afspreken en na het derde voorval vindt melding aan de ouders plaats, dus een goede registratie in deze is belangrijk.

De curatieve kant; de directe aanpak bij concrete pestincidenten
We onderscheiden in deze fase een aantal stappen. De curatieve aanpak is gericht op alle vier de doelgroepen, die hun eigen rol vervullen, te weten het slachtoffer, de pester, de rest van de klas en de ouders.

Signaleren
Als pesten optreedt, moeten leerkrachten dit kunnen signaleren. Leerkrachten moeten nog meer dan nu het geval is, alert zijn op pestgedrag, als het ware voelhorens hebben om dit te signaleren. Het kan gezien worden aan teruggetrokken of juist bazig gedrag, lusteloos, prikkelbaar, agressief gedrag, groepsvorming, achteruitgang leerprestaties.
Mocht bij leerkrachten handelingsverlegenheid in deze geconstateerd worden, dan kan extra scholing hier een bijdrage aan leveren.

Signalen dat iemand gepest wordt, kunnen onder andere zijn:
- Niet meer naar school, sportclub of vereniging willen, uitvluchten verzinnen.
- Niets meer vertellen over school.
- Geen klasgenoten mee naar huis nemen.
- Mindere prestaties leveren.
- Bepaalde kleding niet meer aan willen trekken.
- Slaapproblemen, nachtmerries.
- Concentratieproblemen.
- Somber, futloos of teruggetrokken gedrag.
- Lichamelijke klachten, zoals hoofdpijn of buikpijn, moeheid.
- Blauwe plekken.
- Beschadigde of kwijtgeraakte spullen.
- Vaak alleen staan tijdens de pauze.
- Vaak de leerkrachten opzoeken, die buitenbeurt hebben.
- Vaak met jongere kinderen spelen.
- Veel geroddel in de groep.
- Andere kinderen laten zich negatief uit over familieleden van het gepeste kind.
- Andere kinderen vinden alles maar stom van het betreffende kind, m.b.t. kleding, haardracht, keuze van rugzak, enz.
- Andere kinderen reageren negatiever op een fout van het kind dan ze zouden doen bij hun andere klasgenoten.

Als we één of meer van deze signalen oppikken kan het kind gepest worden, maar het hoeft niet.
We vragen aan het kind of het vermoeden m.b.t. het pesten klopt, of dat er “iets” anders aan de hand is.
Ook bij een ontkenning is het goed om tegen het kind te zeggen, dat hij of zij altijd welkom is er over te praten, indien er problemen zijn.

Hoe herken je een kind dat gepest wordt?
Kinderen die gepest worden doen vaak andere dingen dan de meeste leeftijdgenoten in hun omgeving.
Aantal gedragingen die leiden tot buiten de groep plaatsing:
- Volgzaam gedrag: alles doen wat gevraagd wordt. Deze kinderen voelen zich machteloos, angstig, onzeker. Dit wordt versterkt door het pesten.
- Sociaal ineffectief gedrag: op een hinderlijke manier contact zoeken omdat men de sociale codes niet kent. Soms kunnen ze beter met volwassenen opschieten.
- Vreemd gedrag: zich onderscheiden in spraak, manier van kleden, lichaamsgeur, gewoonte.
- Afkoopgedrag: snoep en andere cadeautjes gebruiken om gunsten te kopen.
- Klikgedrag: iets aan de leraar vertellen en daarmee de groepscode overtreden.
- Aandachttrekkend gedrag: er genoegen in scheppen op te vallen.
- Jongens die worden gepest behoren meestal niet tot de sterkste van de groep. Ze zijn vaak onhandig in spel en sport.

Hoe herken je de pester?
Kinderen die pesten zijn/lijken vaak de sterksten uit de groep.
- Ze gedragen zich vaak agressiever.
- Ze lijken populair maar zijn het uiteindelijk niet.
- Ze hebben vaak moeite om vrienden te maken of te houden.
- Ze dwingen hun populariteit af door te laten zien hoe sterk ze zijn. Via pesten lukt dat het makkelijkst. Ze krijgen andere kinderen mee en wie meedoet, loopt minder kans zelf slachtoffer te worden.
- Soms zijn ze zelf gepest geworden. Er lijken meer jongens dan meisjes te pesten maar meisjes pesten subtieler en in kleinere groepjes. Ze pesten meer met woorden en buitensluiten.
- Briefjes doorgeven en dreigementen: Ik speel niet meer met jou als je met haar speelt.

Meelopers.
Meelopers zijn medebepalend voor het voortduren van pesten. De pestende kinderen voelen zich door hen gesterkt. Vaak is het ook niet of slecht te herkennen. Vaak gebeurt het pesten als wij het niet zien. Kinderen zijn daarin slim, handig en creatief. In de klas en bijvoorbeeld op de speelplaats. Hier kan extra observeren nodig zijn.

De zwijgende rest van de groep.
Het is goed de situatie in algemene zin bespreekbaar te maken/houden, te veralgemeniseren en niet het concrete voorval te nemen bij het bespreken.

Uitingen van pesterijen kunnen onder andere zijn:
Met woorden:
- belachelijk maken (altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen, opmerkingen maken over kleding)
- uitlachen (zogenaamd leuke opmerkingen maken over een klasgenoot)
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven, e-mails of sms-berichten sturen
- beledigen, kleineren, vernederen
- roddelen
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Lichamelijk:
- buiten school opwachten, trekken, duwen, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna lopen of rijden
- klem zetten of opsluiten

Anders:
- doodzwijgen of buitensluiten bij gesprekken of activiteiten, isoleren
- spullen aftroggelen of geld afpersen
- bezittingen afpakken en/of kapot maken
- naar het huis van het slachtoffer gaan

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden. Op deze manier kan pesten vroegtijdig gesignaleerd worden.

Stelling nemen/ingrijpen
Horen, zien, maar niet meer zwijgen! De leerkracht neemt duidelijk stelling en grijpt in, anders geef je als leerkracht (on)bewust goedkeuring aan het pestgedrag.
1. De leerkracht zorgt ervoor dat hij/zij zicht heeft op de grootte van het probleem;
- door observeren
- door klachten van kinderen en ouders serieus te nemen
- door het te bespreken met betrokkenen: ik zie.. ik vind...

De leerkracht neemt het probleem serieus, zoekt naar oplossingen en stelt de directeur op de hoogte van het geconstateerde.
2. De leerkracht heeft een empatische reactie naar de betrokkenen toe. Hij/zij toont medeleven zonder partij te kiezen.
3. Er volgen sancties voor de pester: straf en het “gebeurde” wordt door de leerkracht en/of directeur met de ouders besproken.

Gedragsregels/afspraken (algemeen):
Regel 1:
Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen dit al bij: als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt je er zelf niet uit, dan mag je hulp aan de leerkracht vragen. Dit wordt nooit gezien als klikken!

Regel 2:
Alle leerlingen zijn verantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep. Het is dan ook de bedoeling dat medeleerlingen het pesten, dat zij zien of horen, meteen melden bij de leerkracht.

Regel 3:
Samenwerken zonder bemoeienissen:
School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen.
Bij problemen van pesten nemen de directeur en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid en voeren overleg met de ouders. Waar het gaat om de aanpak van het pestprobleem op school zelf, blijft de inbreng van de ouders bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school. Daarbuiten hebben de ouders hun eigen verantwoordelijkheid en dienen ze hulp te bieden aan hun kind.

Regels die gelden in alle groepen:
- Doe niets bij een ander kind, wat jezelf ook niet prettig zou vinden.
- Kom niet aan een ander als de ander dat niet wil.
- We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
- Als je kwaad bent, ga je niet slaan, schoppen, krabben (je komt niet aan de ander). Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meester of de juf.
- Aan de juf of meester vertellen als er iets gebeurt wat je bij jezelf of bij een ander niet prettig of gevaarlijk vindt.
- Word je gepest, praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
- Uitlachen, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
- Niet aan spullen van een ander zitten.
- Luisteren naar elkaar.
- Iemand niet op het uiterlijk beoordelen of beoordeeld worden.
- Nieuwe kinderen ontvangen we goed en vangen we op. Zij zijn ook welkom op onze school.
- Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan.
- Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.
- Blijft de pester doorgaan, dan aan de meester of juf vertellen.

Regels en afspraken en mogelijke consequenties, zie de bijlage.

Aanpak van ruzies en pestgedrag in vier stappen:
Stap 1:
De leerlingen proberen er eerst samen uit te komen.

Stap 2:
Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.

Stap 3:
De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties). In deze volgt ook registratie, waar mogelijk beknopt, met vermelding van betrokkenen en datum.

Stap 4:
Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties). Ook vindt registratie plaats in het dossier van de ruziemaker/pester, waarbij ook wordt genoteerd welke eventuele acties zijn ondernomen en wordt genoteerd welk resultaat die eventuele acties hebben gehad. Binnen 4 weken na het opstarten van eventuele acties wordt het resultaat geëvalueerd en genoteerd.
Als er over het gebeurde communicatie met anderen heeft plaats gevonden, wordt ook genoteerd “wat op welke wijze naar wie” is gecommuniceerd.
De leerling wordt ingebracht in de leerlingbespreking. Het wordt besproken met de Ib-er.
De directeur wordt op de hoogte gebracht. Bij iedere melding in de map omschrijft de leerkracht ‘de toedracht’. Bij de derde registratie in het dossier worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie-pestgedrag.

Consequenties

Als de leerkracht het idee heeft dat er sprake is van onderhuids pesten, dan zal in zo'n geval altijd een algemeen probleem aan de orde worden gesteld om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.
De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden). De leerkracht bekijkt of de 4 stappen, die hierboven beschreven zijn, zijn doorlopen.
De leerkracht kan onderstaande strafmaatregelen treffen.

Straf voor pester:
- Een of meerdere pauzes binnen blijven.
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn.
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Door gesprek: erkenning van zijn pesterschap en zo bewustwording bijbrengen voor wat hij met het gepeste kind uithaalt.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

Aanpak bij pestgedrag in vijf stappen, als mogelijk vervolg op het voorgaande.
Voorwaarden hierbij zijn:
De leerkracht verwijst naar de regels omtrent pesten en onderneemt actie.
De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste, apart van de pester en begeleidt daarnaast de pester. Dit kan, indien nodig, met deskundigen.
De leerkracht zal eventueel ook begeleiding moeten bieden aan andere kinderen van de groep.

Stap 1:
Zie aanpak bij ruzies en pestgedrag hierboven.

Stap 2:
De leerkracht treedt in gesprek met de ouders van de pester en de ouders van het gepeste kind.
De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken.
De school heeft alle activiteiten vastgelegd in het leerlingendossier en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.
De directeur wordt in alle gevallen op de hoogte gesteld.

Stap 3:
Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk.

Stap 4:
Bij aanhoudend pestgedrag kan ervoor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school.

Stap 5:
In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. (zie schoolgids)

Het bovenstaande met betrekking tot "Aanpak van ruzies en pestgedrag in vier stappen", "consequenties" en "aanpak bij pestgedrag in vijf stappen" wordt gevisualiseerd in de groepslokalen, zodat de procedure rond de te nemen stappen altijd bij de hand is.

Hulp bieden/begeleiden

Begeleiding van de gepeste leerling:
Medeleven tonen en luisteren en vragen: waarom, hoe en door wie wordt er gepest?
Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten?
Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken.
De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
Sterke kanten van de leerling benadrukken.
Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
Aparte gesprekken met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s).
Het gepeste kind niet “over beschermen” bijvoorbeeld naar school brengen of ‘ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen’. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD.

Begeleiding van de pester:
Praten: zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten. (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen) Praten over (h)erkenning van pestgedrag.
Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
Excuses aan laten bieden.
Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest
- belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de ‘stop-eerst-nadenken-houding’ of een andere manier van gedrag aanleren.
Contact tussen ouders en school: elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten? Zoeken van een sport of club: waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
Inschakelen hulp: sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidzorg; huisarts; GGD.

Begeleiding van de andere kinderen van de groep:
- De kinderen middels gesprekken bewust maken van de invloed die ze (kunnen) hebben ten aanzien van het voortbestaan of het stoppen van het pestgedrag.
- De kinderen stimuleren om voor zichzelf op te komen.
- De kinderen stimuleren om voor een ander op te komen.
- De sterke kanten van de gepeste leerling benadrukken.
- Samen spelen en samen werken met het gepeste kind stimuleren door bijvoorbeeld voor de pauze een buitenspeelplan te maken. (wie speelt met wie, wat en waar)
- Kinderen aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor het behoud van een goede sfeer in de groep.
- Herhalen van de school- en groepsregels.
- Benadrukken dat kinderen verschillend mogen zijn.

Oorzaken van pestgedrag kunnen onder andere zijn:
- Een problematische thuissituatie.
- Voortdurend gevoel van anonimiteit. (buitengesloten voelen)
- Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan.
- Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.
- Onzekerheid.

Adviezen aan de kinderen en ouders

Ouders van gepeste kinderen:
Raak niet in paniek, elk kind loopt de kans om gepest te worden!
Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind. Zeg nooit dat het “eigen schuld” is of dat uw kind “zelf uitlokt”. Niemand heeft het recht om te pesten, om welke reden dan ook. Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken. Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terugkomen.
Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:
Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
Neem het probleem van uw kind serieus.
Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
Besteed extra aandacht aan uw kind.
Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Mogelijk door ouders te ondernemen stappen, met betrekking tot “pesten” en/of “gepest worden”:
1. Ga met uw kind in gesprek en/of blijf met uw kind in gesprek om te achterhalen wat er precies gebeurt, in welke mate, wie er bij betrokken is.
2. Neem contact op met de leerkracht, bespreek de situatie met de leerkracht, maak afspraken over eventuele acties, over terugkoppeling door school en over vervolgafspraken, waarin de voortgang gevolgd wordt en geëvalueerd wordt. Vraag ook aan de leerkracht, voor zover dat nog niet is gebeurd, de directeur en de Intern Begeleider op de hoogte te stellen.
3. Ga met de directeur in gesprek als u van mening bent, dat dit na de al genomen stappen, kan leiden tot verbetering van de situatie.
4. Neem, indien nodig na de voorafgaande stappen (stap 1, 2 en 3), contact op met de contactpersoon in deze, de gegevens zijn vermeld op de schoolsite.

Alle andere ouders:
Ga respectvol met elkaar om en neem elkaar serieus.
Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
Geef zelf het goede voorbeeld.
Leer uw kind voor anderen op te komen.
Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Tips voor het kind dat gepest wordt:
Het is belangrijk om te weten dat er nooit een reden mag zijn om jou te pesten. Iedereen heeft het recht om zichzelf te zijn.
Vertel het aan je ouders of schrijf het voor hen op als je het moeilijk vindt om erover te praten.
Ga ermee naar je juf of meester of iemand anders van wie je denkt dat hij of zij je begrijpt en je zal helpen.
Vraag je ouders om hulp en vraag school om hulp.
Probeer samen af te spreken, dat wanneer ouders/school iets gaan doen, ouders/school dit eerst met jou moeten bespreken zodat je niet voor verrassingen komt te staan.
Bedenk voor jezelf een leuke sport of hobby waardoor je andere kinderen tegenkomt. De kans is groot dat je het daar naar je zin hebt en dat je weer wat zelfvertrouwen krijgt.

Leerkrachten en de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit anti-pestprotocol.

Informatie gericht aan de ouders/verzorgers over het anti-pestprotocol

Op school maken we, net als u dat thuis ook doet, een aantal regels en afspraken.
Zo hebben we ook een aantal regels en afspraken waarmee we “pestgedrag” proberen tegen te gaan en te voorkomen.
Deze regels en afspraken hebben we samengevat in een document dat we “anti-pestprotocol” noemen.
U vindt dit “anti-pestprotocol” ook op de website van de school.
Met de kinderen zijn deze regels en afspraken, ook wat betreft verwachtingen rond het gedrag, besproken en met de kinderen is ook besproken hoe we er, zowel op school als in de schoolomgeving, mee om gaan.

Als team gaan we er van uit, dat u, als ouder/verzorger, het protocol onderschrijft en dat u, indien nodig, ons ondersteunt bij het gezamenlijk aanpakken van eventuele problematiek.
Indien u het anti-pestprotocol niet onderschrijft, verzoek ik u vriendelijk dit per mail kenbaar te maken op info@obsmesch.nl

Bijlage: Regels en te ondernemen stappen

Zichtbaar in alle groepslokalen, ook met de kinderen te bespreken aan de start van het schooljaar, na de Kerstvakantie en verder op het moment dat het nodig is .....

Regels die gelden in alle groepen:
- Doe niets bij een ander kind, wat jezelf ook niet prettig zou vinden.
- Kom niet aan een ander als de ander dat niet wil.
- We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.
- Als je kwaad bent, ga je niet slaan, schoppen, krabben (je komt niet aan de ander). Probeer eerst samen te praten. Ga anders naar de meester of de juf.
- Aan de juf of meester vertellen als er iets gebeurt wat je bij jezelf of bij een ander niet prettig of gevaarlijk vindt.
- Word je gepest, praat er thuis ook over, je moet het niet geheim houden.
- Uitlachen, roddelen en dingen afpakken of kinderen buitensluiten vinden we niet goed.
- Niet aan spullen van een ander zitten.
- Luisteren naar elkaar.
- Iemand niet op het uiterlijk beoordelen of beoordeeld worden.
- Nieuwe kinderen ontvangen we goed en vangen we op. Zij zijn ook welkom op onze school.
- Opzettelijk iemand pijn doen, opwachten buiten school, achterna zitten om te pesten is beslist niet toegestaan.
- Probeer ook zelf een ruzie met praten op te lossen. Na het uitpraten kunnen we ook weer vergeven en vergeten.
- Blijft de pester doorgaan, dan aan de meester of juf vertellen.

Aanpak van ruzies en pestgedrag in vier stappen:

Stap 1:
De leerlingen proberen er eerst samen uit te komen.

Stap 2:
Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen.

Stap 3:
De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken. Bij herhaling van pesterijen / ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie bij consequenties). In deze volgt ook registratie, waar mogelijk beknopt, met vermelding van betrokkenen en datum.

Stap 4:
Bij herhaaldelijke ruzie/pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties). Ook vindt registratie plaats in het dossier van de ruziemaker/pester, waarbij ook wordt genoteerd welke eventuele acties zijn ondernomen en wordt genoteerd welk resultaat die eventuele acties hebben gehad. Binnen 4 weken na het opstarten van eventuele acties wordt het resultaat geëvalueerd en genoteerd.
Als er over het gebeurde communicatie met anderen heeft plaats gevonden, wordt ook genoteerd “wat op welke wijze naar wie” is gecommuniceerd.
De leerling wordt ingebracht in de leerlingbespreking. Het wordt besproken met de Ib-er.
De directie wordt op de hoogte gebracht. Bij iedere melding in de map omschrijft de leerkracht ‘de toedracht’. Bij de derde registratie in het dossier worden de ouders op de hoogte gebracht van het ruzie-pestgedrag.

Consequenties

Als de leerkracht het idee heeft dat er sprake is van onderhuids pesten, dan zal in zo'n geval altijd een algemeen probleem aan de orde worden gesteld om langs die weg bij het probleem in de klas te komen.
De leerkracht ziet dat een leerling wordt gepest (of de gepeste of medeleerlingen komen het bij hem melden). De leerkracht bekijkt of de 4 stappen, die hierboven beschreven zijn, zijn doorlopen.
De leerkracht kan onderstaande strafmaatregelen treffen.

Straf voor pester:
- Een of meerdere pauzes binnen blijven.
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn.
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Door gesprek: erkenning van zijn pesterschap en zo bewustwording bijbrengen voor wat hij met het gepeste kind uithaalt.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

Aanpak bij pestgedrag in vijf stappen, als mogelijk vervolg op het voorgaande.
Voorwaarden hierbij zijn:
De leerkracht verwijst naar de regels omtrent pesten en onderneemt actie.
De leerkracht biedt altijd hulp aan de gepeste, apart van de pester en begeleidt daarnaast de pester. Dit kan, indien nodig, met deskundigen.
De leerkracht zal eventueel ook begeleiding moeten bieden aan andere kinderen van de groep.
Stap 1:
Zie aanpak bij ruzies en pestgedrag hierboven.

Stap 2:
De leerkracht treedt in gesprek met de ouders van de pester en de ouders van het gepeste kind.
De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken.
De school heeft alle activiteiten vastgelegd in het leerlingendossier en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.
De directeur wordt in alle gevallen op de hoogte gesteld.

Stap 3:
Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of maatschappelijk werk.

Stap 4:
Bij aanhoudend pestgedrag kan ervoor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school.

Stap 5:
In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. (zie schoolgids)